

Aprendre a pensar i actuar com els científics a través de jocs cooperatius i digitals

Antoni J. Bennàssar Roig, María-Antonia Manassero-Mas, Ángel Vázquez Alonso

Grup IRIE de recerca consolidat: Ciència, tecnologia i societat. Didàctica de la ciència

CONVOCATÒRIA DE PROJECTES D'INNOVACIÓ ORIENTATS A LA FORMACIÓ INICIAL DOCENT 2017, IRIE/UIB

Proyecto EDU2015-64642-R (AEI/FEDER, UE) financiado por la Agencia Estatal de Investigación (AEI) y el Fondo Europeo de Desarrollo Regional (FEDER).

Introducció

Aquest projecte tracta d'innovar la formació inicial dels mestres a través del desenvolupament de materials didàctics interdisciplinaris, dissenyats amb el format de jocs cooperatius, per ensenyar a les aules els elements curriculars bloc 1 de primària referits a la naturalesa del coneixement científic. Els jocs ofereixen una analogia autèntica de les pràctiques científiques incloent la participació cooperativa; els estudiants comprenen alguns aspectes complexos sobre el funcionament de la ciència i la tecnologia segons el tipus de joc practicat, que han d'estar evolutivament adaptats a l'edat dels estudiants.

Marc teòric

Una àmplia bibliografia internacional coincideix a assenyalar que el principal objectiu de l'ensenyament de la ciència a l'escola és aconseguir ciutadans alfabetitzats, que arribin a desenvolupar-se també com a ciutadans alfabetitzats científicament, preparats per a viure en un món creixentment influït per la ciència i la tecnologia (CiT). Un component essencial de l'alfabetització en ciències, o de la competència científica, és aprendre a pensar i actuar com els científics, i per això aquests continguts innovadors (pensar i actuar científicament) s'estan incorporant als currículums de ciències actuals i es coneixen en la investigació didàctica com naturalesa del coneixement científic i tecnològic (NdCyT).

D'altra banda en el marc de la Psicologia s'ha definit el pensament crític com saber què fer (actuar) i què pensar en cada situació de la vida diària. Aquest marc proveeix la convergència entre pensament crític, com a competència cognitiva d'alt nivell transversal a qualsevol context, i pensament científic com un pensament crític d'alt nivell, depurat i aplicat als temes i qüestions científiques.

La investigació demostra que l'ensenyament d'aquests continguts de pensament, bàsics per a aprendre ciència significativament i útils per a la vida diària, no és gens senzilla i afronta importants dificultats, la més notòria de les quals és la manca de formació dels mestres per ensenyar aquests continguts però també la manca de materials educatius apropiats per a l'aprenentatge dels estudiants.

Objectius

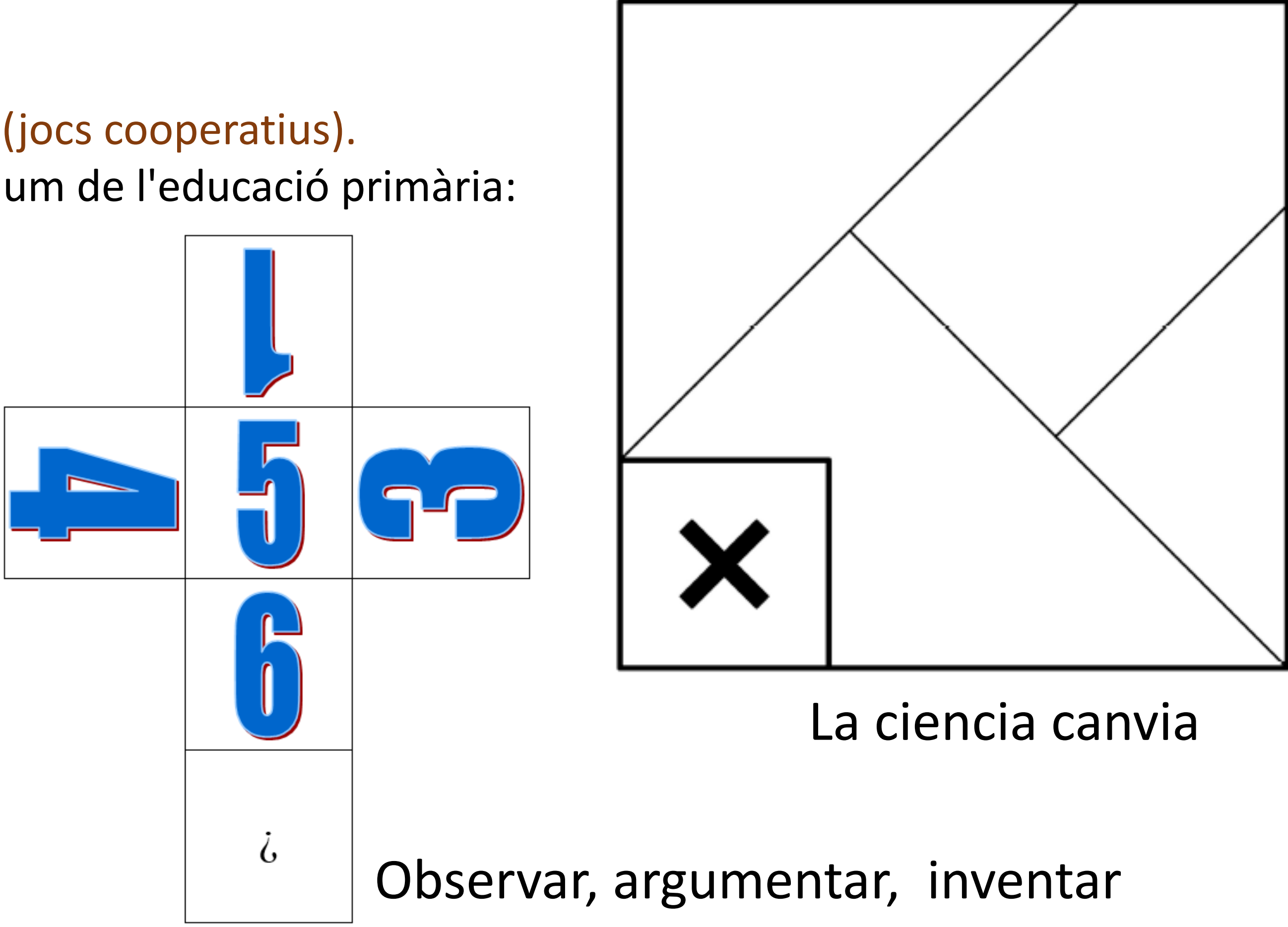
Innovar la formació inicial i en servei dels mestres a través de materials didàctics innovadors (jocs cooperatius).

Desenvolupar la **comprensió del funcionament de la ciència i la tecnologia** present al currículum de l'educació primària:

- El coneixement científic suposa l'existència d'ordre i consistència en els sistemes naturals.
- Les investigacions científiques utilitzen una varietat de mètodes.
- El coneixement científic està basat en evidències empíriques.
- El coneixement científic està obert a la revisió sobre la base de noves evidències (canvi).
- Les lleis, mecanismes, models i teories científiques expliquen els fenòmens naturals.

Desenvolupar habilitats de **pensament crític** en els mestres i els estudiants:

1. Fer preguntes i definir problemes
2. Desenvolupar i utilitzar models
3. Planificar i realitzar investigacions
4. Analitzar i interpretar dades
6. Construir explicacions i dissenyar solucions
7. Participar en argumentar a partir de l'evidència
8. Obtenir, avaluar i comunicar informació

Metodologia

La metodologia d'aquesta investigació és qualitativa i quantitativa i consisteix en la recerca i desenvolupament de jocs innovadors per a ensenyar NdCyT.

Mostra

Els estudiants del grau d'educació primària.

Els mestres en exercici (tutors dels estudiants de grau al pràcticum).

Instruments

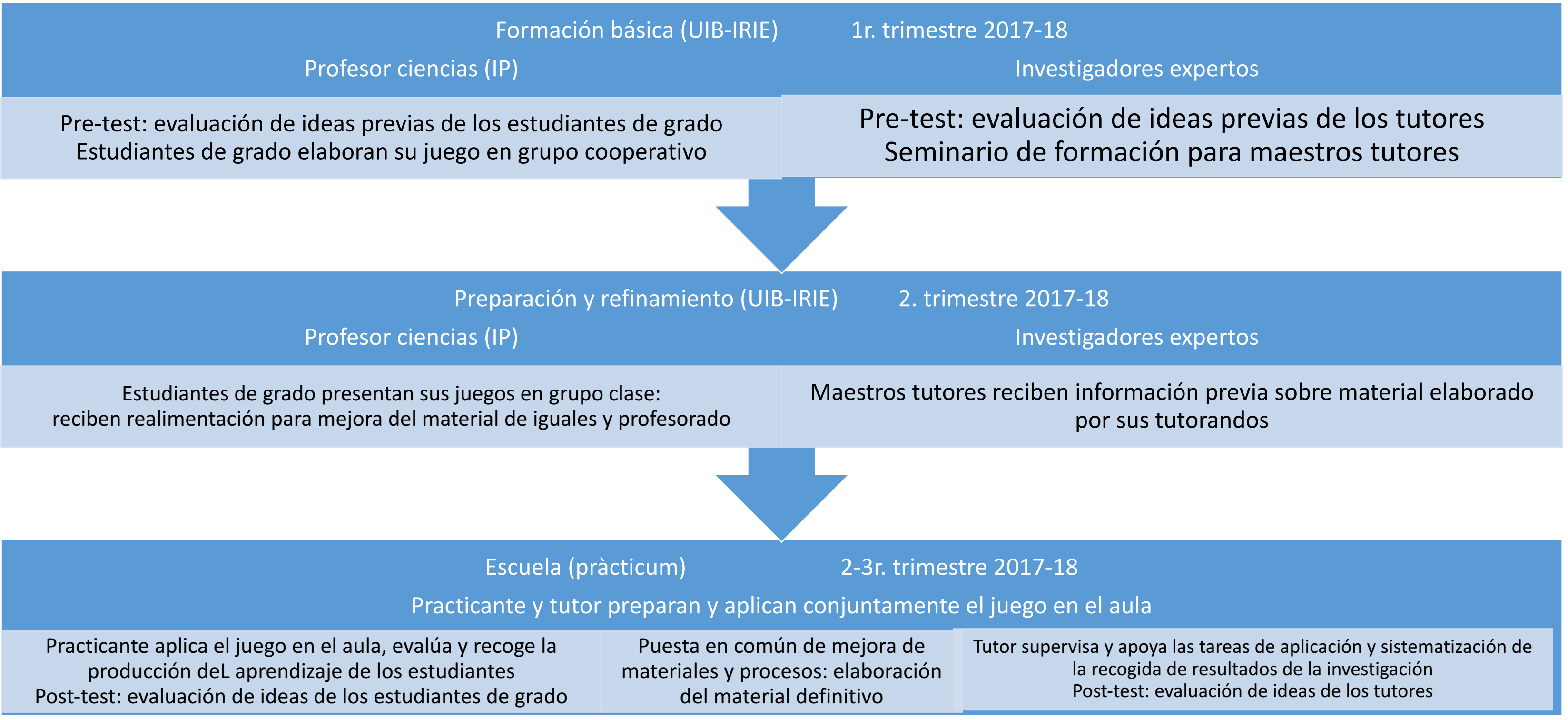
INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ DIDÀCTICA

- Secuencias de enseñanza aprendizaje (SEA) elaborades pels estudiants

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ DE LA MILLORA

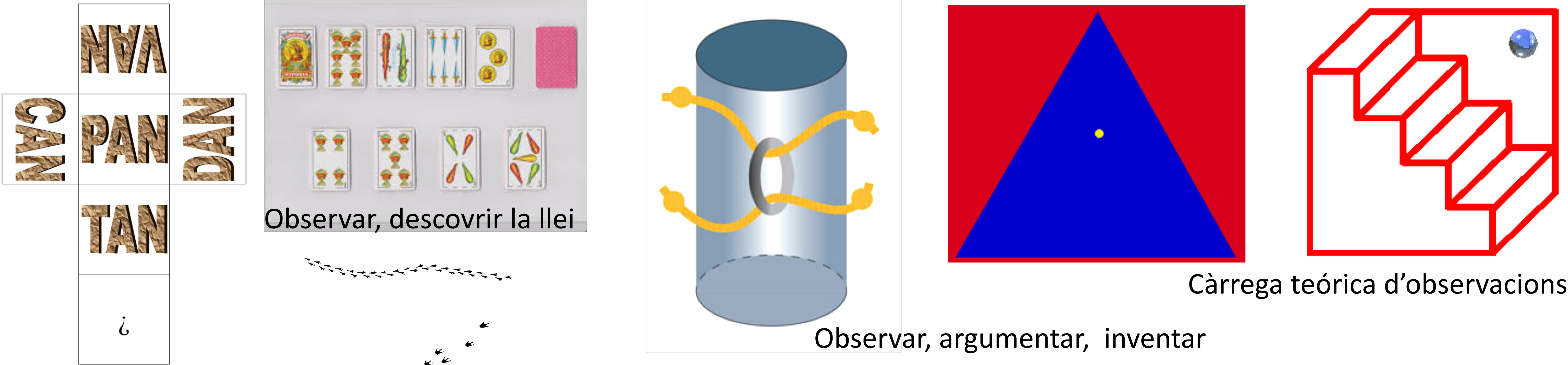
- Cuestionario de Opiniones Sobre Ciencia Tecnología Sociedad -
- Productes dels estudiants
- Instruments sobre Coneixement Didàctic del Contingut del professorat
- Proves de Pensament Crític (a partir del 2n any)

Disseny

Resultats esperats

Els jocs que es tracten de desenvolupar es presenten sistematitzats en grups (trencaclosques, cubs, jocs de cartes, caixes negres i escenaris).

Observar, argumentar, inventar

Observar, argumentar, explicar

Observar, argumentar, inventar

Càrrega teòrica d'observacions